

INTERNATIONELL STRATEGI

STRATEGI FÖR INTERNATIONELLT TILLVÄXT- OCH UTVECKLINGSARBETE I GISLAVEDS KOMMUN

Sammanfattning

Strategin för internationellt tillväxt- och utvecklingsarbete klargör hur Gislaveds kommuns internationella tillväxt- och utvecklingsarbete ska bedrivas och ger underlag för prioriteringar. Strategin är kommunövergripande och utgör grunden för det arbete som bedrivs i styrelser, nämnder, förvaltningar och bolag i kommunen med anknytning till strategins tre områden: EU- och internationella projekt, strategisk påverkan och omvärldsbevakning, internationella nätverk. Genom att fastställa prioriterade områden, mål, ansvars- och arbetsfördelning samt vilka verktyg som ska användas ökar förutsättningarna för att bedriva ett effektivt och framgångsrikt arbete som motsvarar kommunens behov.

Det yttersta och **långsiktiga målet** för kommunens internationella arbete är att bidra till att uppfylla kommunens övergripande mål och nämndsmålen. Internationellt arbete ska ses som en metod att använda för att uppnå de mål kommunen har. Kommunens internationella arbete syftar till att främja utbyte, förståelse och samverkan mellan människor, kulturer och nationer samt till att utveckla kommunens verksamhet och intressen genom internationella samarbeten, nätverk och projekt. I Gislaveds kommun uppmuntras verksamheter och kommunala bolag att engagera sig i internationellt samarbete och i externt finansierade projekt i syfte att uppnå de kommunövergripande målen. Vid planering av utvecklingsprojekt ska möjligheterna till extern finansiering undersökas.

De **kortsiktiga målen** för verksamhetsåret 2013 är:

- Att skapa ett system för uppföljning av EU-projekt inom kommunens förvaltningar och bolag. Ansvaret för årlig redovisning ligger på respektive förvaltning. EU-projektsamordnaren ansvarar för att sammanställa uppgifterna i en årlig redovisning.
- Att starta ett "EU-nätverk" med representanter från respektive förvaltning.
- Att genomföra en översyn om hur Europa 2020 kan integreras i kommunens målstyrning samt presentera förslag till kommunstyrelsen.

De **områden** som Gislaveds kommun arbetar med som betecknas internationellt tillväxt- och utvecklingsarbete är:

- Internationella projekt och EU-projekt
- Omvärldsbevakning och strategisk påverkan
- Internationella nätverk

Ansvar

Strategin för internationellt tillväxt- och utvecklingsarbete i Gislaveds kommun är ett kommunövergripande dokument som antas av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ansvarar för den löpande politiska behandlingen och uppföljning av det kommunövergripande internationella arbetet.

Respektive nämnd och förvaltning ansvarar för handläggningen av internationella frågor och projekt inom sitt verksamhetsområde. Varje förvaltning har också ett ansvar att hålla sig ajour om utvecklingstendenser i det internationella perspektivet inom sitt verksamhetsområde. EU-projektsamordnaren finns tillgänglig som ett stöd till samtliga förvaltningar.

Uppföljning och utvärdering

Förvaltningarna ska i sina verksamhetsplaner redogöra för det internationella arbetet inom verksamheten. Uppföljning ska ske årligen i samband med årsredovisning. Uppföljning och revidering av strategins kortsiktiga mål ska även det ske årligen. Strategin för internationellt tillväxt- och utvecklingsarbete ska utvärderas efter tre år (2016).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Innehållsförteckning.....	3
1. Inledning.....	4
2. Bakgrund.....	4
2.1 Globaliseringens effekter.....	5
2.2 Flernivåstyrning (Multi-level Governance).....	6
2.2.1 Europa 2020 – En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla.....	7
2.2.2 Östersjöstrategin.....	10
4. Mål för internationellt tillväxt- och utvecklingsarbete.....	12
4.1 Långsiktiga mål.....	12
4.2 Kortsiktiga mål.....	12
5. EU- och internationella projekt.....	15
5.1 Arbetssätt.....	15
5.2 Val av samverkanspartners i projekt.....	16
6. Omvärldsbevakning och strategisk påverkan.....	17
7. Internationella nätverk.....	18
7.1 Kommunens nätverk.....	18
7.2 Möjliga framtida nätverk.....	19
8. Ansvar och organisation.....	20
9. Uppföljning och utvärdering.....	21

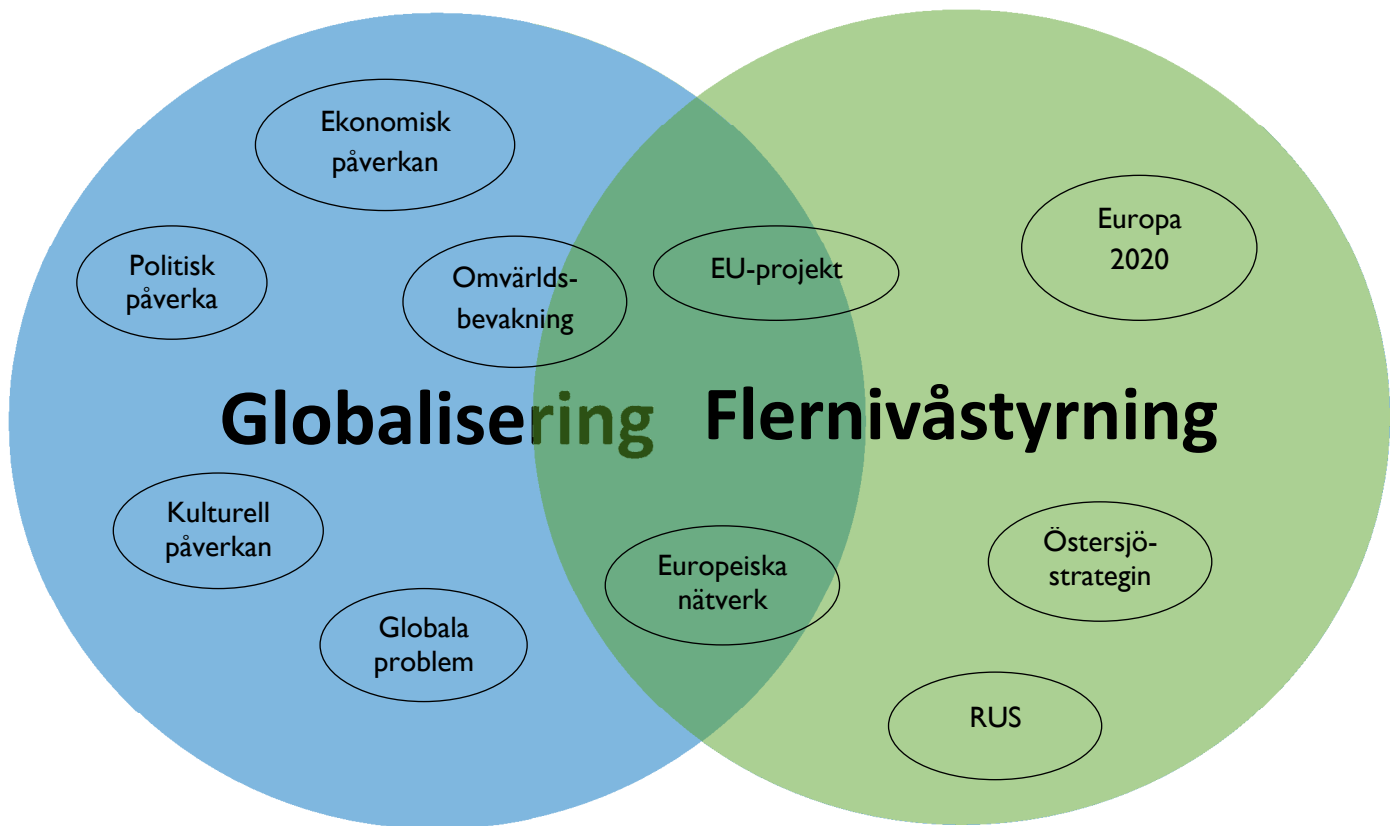
1. Inledning

Gislaveds kommunstyrelse beslutade i januari 2012 att uppdra åt kommunstyrelsekontoret att ta fram en strategi för internationell samverkan. Detta efter att i två omgångar ha undersökt i vilken utsträckning kommunen arbetade internationellt (2007 och 2010). Undersökningarna visade att Gislaveds kommuns internationella arbete var begränsat till barn- och utbildningsförvaltning samt kommunstyrelseförvaltningen. Sporadiska försök gjordes av de andra förvaltningarna.

Under ett antal möten våren och hösten 2012 har Gislaveds kommunstyrelse tillsammans med EU-projektsamordnaren arbetat fram denna strategi. Strategin klargör hur Gislaveds kommuns internationella tillväxt- och utvecklingsarbete ska bedrivas och ger underlag för prioriteringar. Strategin är kommunövergripande och utgör grunden för det arbete som bedrivs i styrelser, nämnder, förvaltningar och bolag i kommunen med anknytning till strategins tre områden: EU- och internationella projekt, strategisk påverkan och omvärldsbevakning, internationella nätverk. Genom att fastställa prioriterade områden, mål, ansvars- och arbetsfördelning samt vilka verktyg som ska användas ökar förutsättningarna för att bedriva ett effektivt och framgångsrikt arbete som motsvarar kommunens behov.

2. Bakgrund

Anledningen till att en kommun arbetar ”internationellt” beror på två trender. Den ena kan tyckas självklar, vi bor och lever i en globaliserad värld med globala effekter som ingen kan bortse ifrån. Den andra trenden är mindre uppmärksammas men kan sammanfattas under begreppet flernivåsstyrning (eng. Multi-level Governance). Det som menas är att styrning av samhällets utveckling idag sker på ett horisontellt sätt med bred samverkan från samhällets olika aktörer. Internationell samverkan och projekt är ett resultat och tecken på båda trender. De berör varandra men kopplingen är inte alltid uppenbar.

2.1 Globaliseringens effekter

Dagens samhälle präglas allt mer av en ökad interaktion med omvärlden. De nya generationerna växer upp i en värld där det är naturligt med stor rörlighet inom och mellan länder samt med en kommunikationsteknologi som suddar ut betydelsen av geografiska avstånd. Skolor och högskolor internationaliseras och eleverna får idag en större kunskap och förståelse för omvärlden. Näringslivet är idag internationaliserat inte bara i handel utan även i ägandet.

Sveriges medlemskap i EU har inneburit en förändring i det politiska systemet. Kommuner i Sverige påverkas idag i stor utsträckning av beslut från Bryssel. Enligt Sveriges kommuner och landsting undersökning berörs ca 60 % av alla ärenden på en fullmäktiges dagordning av EU på något sätt. Konsekvensen är att det idag är viktigt med en hög kunskap om EU:s beslutsprocess och Europeiskt tillväxt- och utvecklingsarbete. För att:

- i ett tidigt skede vara medveten om och förbered på förändringar med påverkan på kommunal verksamhet.
- förhålla sig till den europeiska lagstiftningen som är överordnad svensk lagstiftning.
- nyttja finansieringsmöjligheter i form av projektstöd som EU och medlemsstaterna använder för att genomföra sin politik.
- aktivt göra kommunens röst hörd i omvärlden (regionalt, nationellt och internationellt).

2.2 Flernivåsstyrning (Multi-level Governance)

I västvärlden går man idag ifrån en vertikal beslutsprocess där uppgifter delegeras nedåt till en decentraliserad horisontell samverkansprocess. Man ser att tillväxt- och utvecklingsarbete bedrivs i samverkanskonstellationer över landsgränser och/eller mellan skilda beslutsnivåer. Internationella projekt är ett tydligt och vanligt förekommande exempel på detta. Internationella projekt karaktäriseras av att man har ett gemensamt och ofta komplicerat problem som enbart kan lösas med ett brett partnerskap. Det behövs kompetens och finansiering från olika nivåer och länder i utvecklingsprojekt och nätverk. Två exempel, som Gislaveds kommun är delaktig i, är Europakorridoren och Baltic Link Association. Bland organisationerna som står bakom de två nätverken återfinns alltifrån kommuner och regionförbund till privata bolag och utländska intressenter.

EU har på olika sätt påskyndat decentraliseringsprocessen då EU:s ramverk möjliggör för aktiva regioner, städer/kommuner, privata bolag samt intresseorganisationer att påverka EU:s beslutsprocess och enkelt samverka över landsgränser. Förklaringen till detta är att man vet att Europa idag står inför flera globala utmaningar och problem, alltifrån ökad konkurrens till klimathot. Problemen går inte att lösa utan engagemang på alla nivåer och med alla samhällssektorer. Därför drivs utvecklingen på för att få med sig alla aktörer.

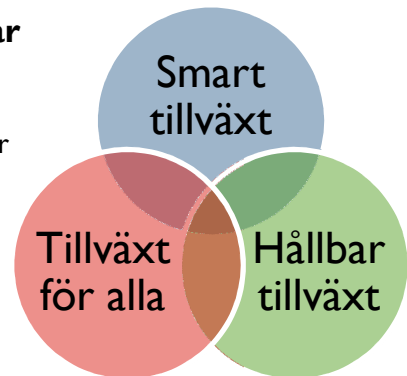
I och med att EU antog en ny strategi för tillväxt- och sysselsättning, Europa 2020, blev trenden tydligare då man nu kräver konkreta kopplingar mellan det nationella och regionala tillväxtarbetet och EU:s strategi. Både vad gäller EU:s fonder och program och övrigt nationellt tillväxtarbete. Det är ett krav att de lokala och regionala nivåerna involveras i arbetet med strategin och i planeringen av användandet av EU:s fonder och program. Med andra ord trycker EU-kommissionen och EU-parlamentet på för att alla nivåer ska involveras i processen från början.

Illustration: Flernivåsamverkan

2.2.1 Europa 2020 – En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla

Ett annat sätt som man idag allt tydligare märker av flernivåstyrning är genom samordningen av olika utvecklingsstrategier och handlingsplaner. En av de strategierna som, är viktig i sammanhanget med EU-projekt och internationella projekt, är Europa 2020-strategin. Ur ett kommunperspektiv kan man se Europa 2020 som början eller slutet av en kedja som binder ihop utvecklingsstrategier från EU till lokal nivå.

I juni 2010 enades EU:s stats- och regeringschefer om utformningen av Europa 2020-strategin. Strategin ersätter den tidigare så kallade Lissabonstrategin och utgör därmed EU:s nya gemensamma ramverk för att skapa långsiktigt hållbar tillväxt och fler jobb i Europa.

Den bygger på tre övergripande prioriteringar, som ska förstärka varandra. Till de tre prioriteringarna kopplas sju så kallade huvudinitiativ. Huvudinitiativen är riktade satsningar som sätter upp mål och åtgärder för att åstadkomma en positiv utveckling i Europa. Till dem kopplas åtgärdsplaner och riktade projektmedel genom EU:s fonder och program.

Illustration: Förhållandet mellan lokala utvecklingsplaner och regionala, nationella och internationella.

DE SJU HUVUDINITIATIVEN SAMMANFATTADE

Smart tillväxt; utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation:

- En digital agenda för Europa: Utbyggd digital marknad med höghastighetsinternet och bättre möjligheter att utnyttja fördelarna med en digital inre marknad för hushåll och företag. Främjande av utvecklingen av e-förvaltning.
- Innovationsunionen: Innovationsarbetet förbättras genom att till exempel tillgången till finansiering för forskning och innovation förbättras samt ökad samverkan mellan forskning och marknad.
- Unga på väg: Högre kvalitet i utbildningssystemet som underlättar ungdomarnas inträde på arbetsmarknaden. Främjande av ungdomars rörlighet i Europa för arbete och studier.

Hållbar tillväxt; främja resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi:

- Ett resurseffektivt Europa: En resurseffektivare produktion kombinerat med minskade koldioxidutsläpp, ökad användning av förnybara energikällor och en moderniserad transportsektor.
- En integrerad industripolitik för en globaliserad tid: Bättre företagsklimat, särskilt för små och medelstora företag.

Tillväxt för alla; stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning:

- En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen: Moderniserad arbetsmarknad i syfte att öka deltagandet på arbetsmarknaden och underlätta kompetensutveckling
- Den europeiska plattformen mot fattigdom och social utestängning: Kartlägga bästa praxis, främja kunskapsutbyten, ta fram EU-regler och bidra med finansiering för att minska det sociala utanförskapet.

Till de övergripande prioriteringarna har man **fem konkreta mål**. Det är dock möjligt för medlemsländerna att specificera ännu mer ambitiösa nationella mål (svenska mål i parantes):

Sysselsättning

- 75 % av 20-64 åringarna ska arbeta (80 %).

Forskning och utveckling

- 3 % av EU:s BNP ska investeras i FoU (3-4 %).

Klimat och energi

- Utsläppen av växthusgaser ska vara 20 % lägre än 1990 (40 %).
- 20 % av energi ska komma från förnybara energikällor (49 %).
- Energieffektiviteteten ska ha ökat med 20 %.

Utbildning

- Andelen elever som hoppar av skolan i förtid ska vara lägre än 10 %.
- Minst 40 % av 30-34 åringarna ska ha högre utbildning (40-45 %).

Fattigdom och social utestängning

- Antalet människor som lever eller riskerar att leva i fattigdom och social utestängning ska ha minskat med minst 20 miljoner (Under 14 % i socialt utanförskap).

Hur fungerar det i praktiken?

Det praktiska arbetet med Europa 2020 är fördelat på flera nivåer. Varje medlemsland ska varje år presentera ett nationellt reformprogram som specificera vad de kommer att göra och vad de har gjort för att uppnå strategins mål. I medlemsländerna förväntas strukturfonderna anpassas efter strategin. Partnerskapsavtal ska skrivas där användningen av strukturfonderna specificeras utifrån Europa 2020. EU har ställt krav om att alla nivåer (inkl kommun och region) ska involveras i avtalens framtagning.

EU-kommissionen anpassar de unionsövergripande stödprogrammen efter strategin och lämnar varje år rekommendationer till medlemsländerna som specificerar vad kommissionen anser att länderna bör åtgärda för att de ska "ligga på rätt spår".

Varför är Europa 2020 viktig?

Kommuner och regionala organisationer anses som viktiga aktörer för att uppnå målen då man på lokal nivå har mycket större möjlighet att direkt påverka flera av dem. Från EU:s håll trycks det därför på vikten av att den lokala och regionala nivån ska vara med i arbetet, både i planeringsfaserna och i praktiskt genomförande. Om man jämför strategins mål med kommuners ordinarie verksamheter ser man att fyra av fem mål är kommunala angelägenheter. Likaså arbetar svenska kommuner idag med projekt inom samtliga sju huvudinitiativ. Det är därför viktigt att kommunerna engagerar sig för att strategins mål ska uppnås i Sverige.

Europa 2020 kommer att vara styrande för användandet av EU:s strukturfonder och program samt det nationella tillväxt- och sysselsättningsarbetet. På det viset blir strategin viktig då kommunerna kommer att behöva anpassa projektsatsningar efter strategins prioriteringar och mål. Flera kommuner i Sverige har även anpassat sin målstyrning efter strategin. Europa 2020 strategin kommer inte enbart att beröra EU:s fonder och program utan även den nationella politiken i övrigt.

2.2.2 Östersjöstrategin

EU:s strategi för Östersjöregionen (EUSBSR) är den första makroregionala strategin i Europa. Strategin syftar till att stärka samarbetet inom Östersjöregionen i syfte att möta flera utmaningar samt främja en mer balanserad utveckling i området. Strategin bidrar också till arbetet med Europa 2020 och med att stärka integrationen inom Östersjöregionen. Notera att med Östersjöregionen menas hela länder och inte enbart kommuner och städer längs med kusterna. Även Östersjöstrategin är viktigt för de områden som täcks av det här strategidokumentet.

Östersjöstrategin består av tre pelare/mål:

Öka välståndet

- Den ekonomiska krisen har slagit hårt mot regionen, särskilt i vissa av de nya medlemsstaterna på andra sidan Östersjön. Genom att samverka bättre i forskning och utveckling samt i tillämpningen av EU lagstiftning i regionen, kan staterna stärka sin konkurrenskraft och sitt välstånd.

Förbättra havsmiljön

- Östersjöns sårbarhet för övergödning, föroreningar och överfiske, ställer särskilt höga krav på tillämpningen av EU:s regelverk och på samarbetet inom regionen.

Koppla samman regionen

- Stora delar av regionen är glest befolkade och med stora avstånd till andra marknader. Transportsystemen och energimarknaderna är ännu inte sammanlänkade i tillräcklig utsträckning för att ta bäst tillvara regionens potential för konkurrenskraft eller livskvalitet. Ett mer systematiskt samarbete krävs för att förbättra transportsystemen och energiförsörjningstryggheten i regionen.

Hur fungerar det i praktiken?

Strategin syftar till att föra samman initiativ inom olika sektorer (tillväxt, hållbar utveckling m.m.) samt att främja samarbetet mellan aktörer i Östersjöregionen.

Strategin främjar även flaggskeppsprojekt i regionen som bidrar med att fokusera satsningar för att uppnå strategins mål. Dessa projekt har makro-regionala effekter och startas från gemensamma initiativ med partnerskap i olika länder. Ofta finansierade med EU-medel från exempel Interreg IVA eller IVB.

Genomförandet av strategin kräver ett aktivt deltagande av alla aktörer från lokalt till makroregional nivå; statliga institutioner, kommuner, FoU och företag. Hittills har deltagandet från kommunernas sida skett i en relativt liten utsträckning och statliga institutioner har dominerat bland projekten. Sveriges kommuner och landsting (SKL), Tillväxtverket och Östersjöenheten på Svenska institutet arbetar nu med att få svenska kommuner att engagera sig i större utsträckning.

Varför är Östersjöstrategin viktig?

Östersjöstrategin är ett instrument för att uppnå Europa 2020s mål på en makroregional nivå. Mycket tyder på att Östersjöstrategin kommer att få ökad betydelse för användandet av strukturfonderna i nästa programperiod. Eventuellt kommer även strukturfondsmedel reserveras för arbetet med strategin.

Man vill gärna tolka Östersjöstrategin som att den kretsar kring Östersjön. Fokus låg från början mycket på havs- och miljöfrågor. Men strategin har nu reviderats och med ett större fokus på alla delar av Östersjöregionen.

4. Mål för internationellt tillväxt- och utvecklingsarbete

4.1 Långsiktiga mål

Det yttersta och långsiktiga målet för kommunens internationella arbete är att bidra till att uppfylla kommunens **övergripande mål** och **nämndernas mål** (Se aktuellt styrdokument). Internationellt arbete ska ses som ett verktyg att använda för att uppnå de mål kommunen har. Behov och långsiktig nytta ska också vara styrande för det internationella arbetet. Det är av största vikt att det internationella arbetet på bästa sätt tillvaratar och påverkar kommunens utveckling i en positiv riktning.

Kommunens internationella arbete syftar till att främja utbyte, förståelse och samverkan mellan människor, kulturer och nationer samt till att utveckla kommunens verksamhet och intressen genom internationella samarbeten, nätverk och projekt. I Gislaveds kommun uppmuntras verksamheter och kommunala bolag att engagera sig i internationellt samarbete och i externt finansierade projekt i syfte att uppnå de kommunövergripande målen.

4.2 Kortsiktiga mål

De kortsiktiga målen för verksamhetsåret 2013 är:

- Att skapa ett system för uppföljning av EU-projekt inom kommunens förvaltningar och bolag. Ansvaret för årlig redovisning ligger på respektive förvaltning. EU-projektsamordnaren ansvarar för att sammanställa uppgifterna i en årlig redovisning. Rapportering ska ske till kommunledning och allmänhet.
- Att starta ett "EU-nätverk" med representanter från respektive förvaltning. Syftet med nätverket är att skapa ett kontaktnät ut i verksamheterna som blir ett stöd och mellanhand åt kommunstyrelseförvaltningen. Kontaktpersonerna ska erbjudas kompetensutveckling, information, erfarenhetsutbyte om extern finansiering av projekt samt omvärldsbevakning av EU.
- Att genomföra en översyn om hur Europa 2020 kan integreras i kommunens målstyrning samt presentera förslag till kommunstyrelsen.

GISLAVEDS KOMMUNS ÖVERGRIPANDE MÅL 2013-2017**Infrastruktur och kommunikationer**

- Gislaveds kommun ska i samverkan med närliggande kommuner ha god infrastruktur i form av järnvägar, vägar och GC-vägar samt nät för IT och VA.
- Gislaveds kommun ska ha en väl fungerande kollektivtrafik, oberoende av administrativa gränser.

Trygghet, säkerhet och folkhälsa

- Gislaveds kommun ska erbjuda en miljö som skapar trygghet och säkerhet.
- Gislaveds kommun ska motverka social och ekonomisk otrygghet.
- Gislaveds kommun ska arbeta för en god folkhälsa genom att underlätta för spontanaktiviteter och aktivt ta tillvara föreningslivets kraft.

Uppleva och göra

- Gislaveds kommun ska erbjuda attraktiva turismupplevelser under hela året.
- Gislaveds naturtillgångar – skogarna, sjöarna och varierande landskap – ska utvecklas och användas för boende, rekreation och upplevelser.
- Gislaveds kommun ska vara en kommun med ett rikt och inspirerande utbud av kultur- och fritidsaktiviteter som uppmuntrar till möten mellan människor av olika bakgrund och ålder.

Bygga och bo

- I Gislaveds kommun ska det finnas ett varierat utbud av attraktiva boendemiljöer.
- Befolkningen i Gislaveds kommun ska öka.
- Gislaved ska stärkas som centralort och varje ort ska utvecklas efter sina särdrag. Landsbygd och tätort ska komplettera varandra.

Lärande och utveckling

- Barn och unga ska växa upp i en miljö som uppmuntrar till delaktighet, inflytande och ansvar.
- Kompetens och engagemang ska utveckla lärandet med omvärlden i fokus.
- Lärandet ska vara flexibelt och utgå från individens förutsättningar.
- Samverkan ska ske med föräldrar, näringsliv och andra aktörer.

Demokrati och dialog

- I Gislaveds kommun ska medborgarna kunna påverka och ta ansvar för samhällsutvecklingen. Fler ska delta i de demokratiska processerna.
- Kommunens befolkningsstruktur ska avspeglas bland anställda och förtroendevalda.
- Verksamheten i Gislaveds kommuns ska anpassas till omvärlden och kommuninvånarnas behov, samt stå för öppenhet och vara tillgänglig för medborgarna.

Miljö och energi

- Gislaveds kommun ska arbeta för att nå ett långsiktigt hållbart samhälle med en god livsmiljö utifrån ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv.
- Gislaveds kommun ska medverka till att uppnå de nationella och regionala miljömålen.

Näringsliv och arbetsmarknad

- Gislaveds kommun ska vara en industri- och upplevelsekommun präglad av förnyelse och differentiering i näringslivet.
- Gislaveds kommun ska ha ett näringsliv som ligger i framkant av utvecklingen. Det ska finnas ett etablerat samarbete mellan kommunen och hela näringslivet som utvecklar arbetsmarknaden.
- Gislaveds kommun ska ha en arbetsmarknad med hög förvärvsfrekvens som innefattar alla i yrkesverksam ålder.

Stöd och omsorg

- Gislaveds kommun ska stödja och stimulera kommuninvånarnas egen förmåga att ta tillvara möjligheterna att leva ett gott liv.
- Gislaveds kommun ska möta medborgarnas behov av stöd och omsorg med kvalitet, öppenhet och hög grad av tillgänglighet.
- Gislaveds kommun ska samarbeta med olika parter för att skapa gott stöd och god omvårdnad.

5. EU- och internationella projekt

Internationella och EU-finansierade projekt är ett av de främsta verktyg som kommuner har för att själva påverka sin situation och omvärld. Projekten ger kommunen möjlighet till:

- Nya verktyg och metoder
- Verksamhetsutveckling och förbättrad service
- Samhälls- och näringslivsutveckling
- Finansiering av ovanstående
- Strategiska samarbeten för påverkan

Internationella projekt och EU-finansierade projekt ska användas som verktyg för att tillföra ett mervärde till utvecklingsarbete som bidrar till att uppfylla de politiskt beslutade målen. För att nå ett bättre resultat i utnyttjandet av EU-finansiering bör allt utvecklingsarbete som initieras inom förvaltningar och bolag kopplas till de aktuella mål och prioriteringar som tagits fram för verksamheten. Analysen ska redovisa behov och långsiktigt nytta i förhållande till resurser och förväntade effekter. Detta underlättar såväl förankring i organisationen som arbetet med att skriva en tydlig och konkret ansökan. Varje förvaltning ansvarar för förvaltningsspecifika områden.

Till verksamheternas hjälp finns på kommunstyrelseförvaltningen en EU-projektsamordnare som erbjuder rådgivning och assistans i utformning av projektansökningar. EU-projektsamordnarens roll beskrivs utförligare i de av kommunstyrelsen beslutade *Riktlinjer för handläggning av EU- och andra externt finansierade projekt*.

5.1 Arbetsätt

Behovsanalyser för att undersöka möjligheterna till extern finansiering ska genomföras vid planering av alla utvecklingsprojekt i kommunen. Då analyser visar på möjligheter till extern finansiering genom EU:s utvecklingsprogram eller fonder kommer en arbetsgrupp (3-4 personer) att bildas där representanter för den aktuella verksamheten samt EU-projektsamordnaren ingår. Detta arbetsätt möjliggör ett väl genomarbetat och förankrat ansökningsförfarande. Beroende på projektets komplexitet bör även en medarbetare med ekonomi och redovisningskompetens ingå.

Ansvar för projekthanteringen ligger hos respektive förvaltning och avser behovsanalys, ansökningsförfarande, budget, projektorganisation, genomförande, redovisning och uppföljning. Stöd i projektutveckling och i ansökningsförfarande ligger inom uppdraget för EU-projektsamordnaren (Se kapitel 8).

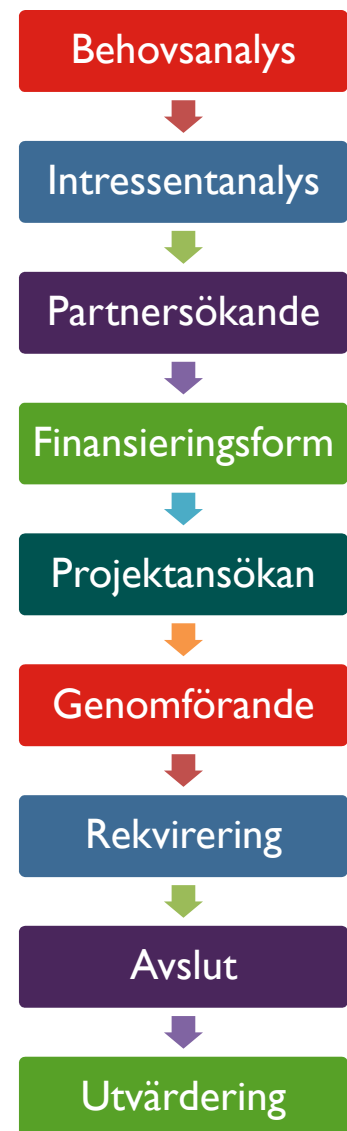

Illustration: Ett projekts generella faser.

5.2 Val av samverkanspartners i projekt

Vid val av partners i projekt, utbyten och övriga internationella samarbeten bör befintliga samarbetsavtal med andra kommuner och medlemskap i internationella organisationer beaktas. Via dessa har Gislaveds kommun tillgång till ett aktivt utbyte av kunskap, erfarenheter och samarbete i projekt. Exempel på partnerskap/nätverk är:

- Olika samverkansgrupper i länet
- Entreprenörsregionen
- Gislaved-Gnosjö-Vaggeryd-Värnamo
- Baltic Link Association
- Europakorridoren
- Borgmästaravtalet

I valet av samarbetspartner styr sakfrågan och inte geografin. Nyttan för verksamheten ska stå i fokus. De samarbetsområden som anses tillföra en eller fler nyttoaspekter ska prioriteras och först därefter väljs den geografiska inriktningen. Gislaveds kommun bör nyttja regionala utvecklingsaktörer som samverkanspartners i projekt av regionalt intresse (Se RUP respektive RUS).

6. Omvärldsbevakning och strategisk påverkan

Med strategisk påverkan menas riktade påverkansförsök genom exempelvis nätverk, projekt och lobbying för att åstadkomma en strukturförändring i samhället. Gislaveds kommun arbetar idag med det genom Entreprenörsregionen, Baltic Link Association, Europakorridoren, Regionförbundet och Landstinget.

Gislaveds kommun är i högsta grad beroende av utvecklingen i omvärlden. Lagstiftning, trender och händelser i omvärlden påverkar direkt eller indirekt kommunens utveckling och tillväxt. Därför är det av stor vikt att tidigt ha en god bevakning inom de områden som kan komma att påverka kommunen. Deltagande i regionala, nationella och internationella nätverk ska ske för att främja kommunens utveckling samt för att vara ett medel för omvärlds- och intressebevakning. Varje förvaltning har eget ansvar att hålla sig ajour om utvecklingstendenser och utvecklingsmöjligheter i det internationella perspektivet inom sitt verksamhetsområde.

En god samverkan med utvecklingsaktörer såsom Regionförbundet, Landstinget, Länsstyrelsen, Småland-Blekinge, SKL, Baltic Link Association och andra regionala intresseorganisationer ska eftersträvas. Dessa aktörer är förmedlare av kunskap och information för kommuners omvärldsbevakning.

Sveriges kommuner och landsting, SKL (Internationella sektionen m.fl.)

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är de svenska kommunernas röst både i Sverige och internationellt. De för kommunernas talan i Bryssel och i Stockholm och agerar för att nya lagar utformas på ett gynnsamt sätt för svenska kommuner. I EU-sammanhang är SKL en viktig aktör för att kommuners intressen tillvaratas i utformningen av EU-program och sammanhållningspolitiken (2014-2020) samt hur de används i Sverige.

SKL:s Internationella sektion, som samordnar SKL:s bevakning av Bryssel, är en resurs som kommunens tjänstemän bör nyttja. Bland annat släpper internationella sektionen två gånger per år en kortfattad skrift (På gång inom EU) med information om de diskussioner, EU-direktiv och förslag som berör svenska kommuner. Skriften är ett av de sätt som SKL dagligen förmedlar viktiga nyheter från EU till sina medlemmar.

Småland-Blekinge

Småland-Blekinges Europakontor i Bryssel är kontaktlänken mellan regionen och Bryssel. Kontoret agerar dörröppnare och är regionens förlängda arm i Bryssel. Den främsta uppgiften är att bevaka regionens intresse i EU-relaterade frågor. I detta ingår att bevaka EU:s olika ramprogram och överföra kunskapen om hur de kan nyttjas på hemmaplan. Utöver att bevaka och informera bistår kontoret till de kompetenshöjande åtgärder om Europeiska unionen som pågår i regionen. Kontoret är en kontaktlänk som kommunen kan nyttja för att få hjälp med omvärldsbevakning och i projektsamarbeten.

Huvudmän för Småland-Blekinges kontor i Bryssel är Regionförbundet i Kalmar län, Regionförbundet Jönköpings län, Region Blekinge och Regionförbundet Södra Småland. Därtill är Linnéuniversitetet, Högskolan i Jönköping och Blekinge Tekniska Högskola med i samarbetet.

Småland-Blekinge bör nyttjas som en kontaktlänk till Bryssel och som en resurs i kommunens omvärldsbevakning.

Regionförbundet i Jönköpings län

Regionförbundet i Jönköpings län är kommunerna och landstingets regionala representant och den organisation som ska samordna den regionala utvecklingen.

Regionförbundet är en viktig aktör att samarbeta med i projekt för att organisationen har specialistkompetens och för att utvecklingen i länet ska samordnas. Regionförbundet har också hand om det mesta av de regionala utvecklingsmedel som finns i länet. Projektmedel som främst används för att exempelvis medfinansiera större EU-projekt. Regionförbundet är även en stark röst i frågor som infrastruktur och tillväxt- och sysselsättningsarbete.

Gislaveds kommun bör i största mån nyttja regionförbundet som en samverkanspartner i projekt av regionalt intresse och för strategisk påverkan.

7. Internationella nätverk

Nätverk med en internationell eller europeisk dimension blir allt viktigare för kommuner då de ger även små kommuner en möjlighet att göra sin röst hörd. Genom att samlas under ett gemensamt mål och namn växer kommunens röst och man har större chanser att åstadkomma en förändring i för kommunerna viktiga frågor. Att vara med i ett nätverk kommer dock med krav på engagemang och/eller finansiering. Kommunen ska därför vid ansökan om medlemskap noga överväga och motivera om nätverkets mål och aktiviteter kommer att bidra till att uppfylla kommunens mål.

Nedan redogörs för de internationella nätverk Gislaveds kommun är medlemmar i idag men också om möjliga framtida nätverk. Till dessa bör man även nämna GGVV-samverkan och Entreprenörskapsregionen som båda är regionala utvecklingsarbeten.

7.1 Kommunens nätverk

Baltic Link Association

Baltic Link är resultatet av ett EU-projekt med namnet SEBTrans. Projektet syftade till att studera och kartlägga situationen för handel, infrastruktur och transportlösningar i sydöstra Östersjön. Resultatet visade att handeln i området skulle fördubblas till 2020 och att det fanns stora behov att förbättra infrastrukturen. Projektet resulterade i ett nätverk av kommuner och regioner som arbetar för att korridoren Göteborg-Borås-Värnamo-Växjö-Karlskrona, och vidare söderut i Polen och östra Europa, ska bli en TEN-T korridor. TEN-T korridorer är viktiga europeiska transportkorridorer som EU satsar extra medel på för att det anses viktigt att de håller en hög kvalitet. Nätverket arbetar aktivt med lobbying nationellt och i Europa.

Europakorridoren

Europakorridoren är ett lobbysamarbete med ca 40 deltagande organisationer, bl.a. kommuner, regioner, företag och andra intressenter. Europakorridoren arbetar för en utbyggnad av infrastrukturen mellan Stockholm, Jönköping, Göteborg och Malmö. Främst med syfte att få till en utbyggnad av järnvägstrafiken mellan städerna. Nätverket arbetar aktivt med lobbying nationellt och i Europa.

Borgmästaravtalet (Covenant of Mayors)

Borgmästaravtalet är en europeisk rörelse som engagerar lokala och regionala myndigheter, som på frivillig väg åtar sig att öka energieffektiviteten och användningen av förnybara energikällor inom sina territorier. Avtalsparternas syfte är att uppfylla och överskrida Europeiska unionens mål att senast år 2020 minska CO₂-utsläppen med 20 %.

Genom Borgmästaravtalet får kommuner tillgång till expertstöd, inspirerande exempel, nätverk och förankring av projektansökningar. I nästa programperiod kommer den senare delen att vara viktig då det kommer vara ett ökat fokus på energieffektivitet och miljö för strukturfonderna och EU:s andra program.

ERRIN

ERRIN står för "European Regions Research and Innovation Network" (Europeiska regioners forskning- och Innovationsnätverk). ERRIN är ett nätverk för mer än 90 europeiska regioner tillsammans med respektive lokala Brysselkontor. Organisationen har som uppgift att främja informations spridning, gemensamma samarbeten samt projekt regionerna emellan för att uppnå en högre innovationskapacitet samt förbättra forskningen. ERRINs nätverk förstärker även regionernas inflytande över EU:s policy. Småland-Blekinge är medlem i ERRIN och därigenom har Gislaveds kommun indirekt en möjlighet att nyttja ERRIN för EU-projekt.

7. 2 Möjliga framtida nätverk

Fairtrade och Millenniekommun

Fairtrade city är idag ett välkänt begrepp. I korthet innebär Fairtrade att en vara har producerats och säljs utifrån ett flertal rättvisekriterier. En kommun som är Fairtrade-certifierad arbetar för att öka användningen av Fairtrade produkter samt att köpa Fairtrade märkta varor då det är möjligt. Att vara Fairtrade kommun är ett sätt för en kommun att visa att man bryr sig om den globala utvecklingen, om rättvisa och att man inser att global utveckling börjar lokalt.

En liknande satsning, men betydligt nyare, är Svenska Millenniekommuner. Millenniekommun är en satsning som SKL och Sida driver sedan 2010. Millenniekommun liknar Fairtrade men är bredare. Att vara Millenniekommun innebär i korthet att kommunen har kartlagt allt arbete man gör i den kommunala organisationen som bidrar till att uppfylla millenniemålen, alltifrån miljöarbete till internationella samarbeten. Syftet är att uppmärksamma arbetet med FN:s millenniemål i Sverige men också att marknadsföra det arbete kommuner gör som påverkar millenniemålen. Det tjänar även ett syfte för kommuner i och med att det sätter in internationella projekt i ett större sammanhang.

Vänorter

Svenska kommuner har sedan slutet av andra världskriget haft vänorter, främst i Europa men även i andra världsdelar. Traditionellt har samarbeten syftat till erfarenhetsutbyte och studiebesök. Idag ser man en trend i hela Europa att man går från traditionella vänortssamarbeten till mer praktiskt inriktade samarbeten där vänorter är partners i transnationella EU-projekt eller för strategisk påverkan. Att samarbeta med partners i andra länder i projekt är önskvärt då det tillför projekt ett europeiskt mervärde och leder till kunskapsöverföring mellan länderna. Dessa projekt visar sig ofta ge bättre resultat än mindre lokala projekt.

Övriga europeiska nätverk

En utveckling man kan se i Europa idag är att det bildas nätverk av vänorter. Nätverken har ofta en gemensam bakgrund, exempelvis europeiska landsbygdskommuner. De träffas årligen och samarbetar i olika projekt. Charter of European Rural Communities är ett exempel med just landsbygdskommuner i 27 europeiska länder. Ett annat exempel är Union of the Baltic cities som är ett nätverk av kommuner som samarbetar mer intensivt med projekt i linje med Östersjöstrategin.

8. Ansvar och organisation

Strategin för internationellt tillväxt- och utvecklingsarbete i Gislaveds kommun är ett kommunövergripande dokument som antas av **kommunfullmäktige**.

Kommunstyrelsen ansvarar för den löpande politiska behandlingen och uppföljning av det kommunövergripande internationella arbetet.

EU-projektsamordnarens uppdrag är att höja kompetensen om EU:s utvecklingsmöjligheter i kommunen samt föra in EU-finansiering och EU-projekt som en del i det ordinarie utvecklingsarbetet. I EU-projektsamordnarens uppdrag ingår omvärldsbevakning och projektrådgivning med stöd - och samordningsfunktion till förvaltningar och bolagen inom Gislaveds kommun. Aktuell information om utlysningar, ansökningstider samt partnersökningar ska regelbundet kommuniceras ut i förvaltningar och bolag av EU-projektsamordnaren. EU-projektsamordnaren ska etablera och vidareutveckla nätverk och samarbeten såväl regionalt och nationellt som internationellt. I EU-projektsamordnarens ansvarsområde ingår uppgiften att sammankalla och ansvara för kommunens EU-nätverk som är ett forum för erfarenhetsutbyte, kunskapsutveckling och informationsförmedling (2013-). Slutligen är EU-projektsamordnaren ansvarig tjänsteman för strategin för internationellt tillväxt- och utvecklingsarbete.

Varje **förvaltning** i Gislaveds kommun har utsett en **kontaktperson för EU-frågor** vilka tillsammans utgör Gislaveds kommuns EU-nätverk. Uppgiften som representant i nätverket innebär ett ansvar för att sprida information om EU- och internationella frågor i sin förvaltning, att vara behjälplig i förvaltningens internationella arbete samt att uppmärksamma och tillvarata de möjligheter som internationellt samarbete ger förvaltningen. Rollfördelningen mellan respektive representant i nätverket och förvaltningen definieras närmare av respektive förvaltning.

Respektive **nämnd och förvaltning** ansvarar för handläggningen av internationella frågor och projekt inom sitt verksamhetsområde. Internationellt arbete ska integreras med respektive förvaltnings budget- och verksamhetsplan. Varje förvaltning har också ett ansvar att hålla sig ajour om utvecklingstendenser i det internationella perspektivet inom sitt verksamhetsområde.

Ansvar för hantering av **EU- och internationella projekt** ligger hos **förvaltning** som äger projektet. Ansvar avser den totala projekthanteringen inklusive förankring, bedömning av ändamålsenlighet, budget, projektorganisation, genomförande, redovisning och uppföljning. Till stöd har förvaltningen EU-projektsamordnaren på kommunens utvecklingsenhet samt de av kommunstyrelsen antagna riktlinjerna för handläggning av externt finansierade projekt. Se dokumentet *Riktlinjer för handläggning av EU- och andra externt finansierade projekt* för mer detaljerad information.

9. Uppföljning och utvärdering

Förvaltningarna ska i sina verksamhetsplaner redogöra för det internationella arbetet inom verksamheten och vilka prioriteringar som ska göras under året. Uppföljning ska ske årligen i samband med årsredovisning. Redogörelsen ska innefatta vilka europeiska projekt/evenemang eller nätverk man deltagit i, vilka konkreta effekter (positiva/negativa) det har haft på verksamheten, vem som är ansvarig samt redovisning av eventuella EU-medel som sökts. Uppföljning och revidering av strategins kortsiktiga mål ska ske årligen.

Strategin för internationellt tillväxt- och utvecklingsarbete ska utvärderas efter tre år (2016) av EU-projektsamordnaren. Utvärderingen ska vara inriktad på hur strategin upplevs i praktiken. Är dokumentet användbart, följer man strategins mål i det praktiska arbetet och har kommunens internationella arbete bidragit till kommunens övergripande och konkretiserade mål?